

EDUCATIEVE MINOR & EDUCATIEVE MODULE

opleidingsoverzicht

RADBOD docenten academie

Welkom bij de Educatieve Minor/Module van de Radboud Docenten Academie. Voor je ligt het opleidingsoverzicht. Dit document bevat belangrijke informatie over je opleiding. Tezamen met de studiegids en de cursushandleidingen (te raadplegen vanaf eind augustus via Brightspace) heb je alle informatie over het programma, de doelen, eisen en de manier van werken binnen onze opleiding.

In de Educatieve Minor/Module werk je toe naar een startbekwaamheid waarmee jij als academisch docent aan de slag kunt in het vmbo en de onderbouw van het havo/vwo. Wat deze opleiding typeert is het praktijkgerichte karakter. Met praktijk bedoelen we o.a. je eigen lesgeven, het leren van je leerlingen en je eigen ontwikkeling. Dit maakt dat deze opleiding hoogstwaarschijnlijk anders is dan het onderwijs dat je tot nu toe gevolgd hebt. Je komt andere termen en manieren van werken tegen. Daarnaast neem je vanaf de start én deel aan ons onderwijs (bv. colleges, opdrachten, tentamens) én loop je stage (bv. lesgeven, vergaderingen, deelnemen aan de schoolorganisatie). Beide dragen op hun eigen wijze én in samenhang bij aan jouw ontwikkeling. In een relatief korte tijd wordt op nieuwe manieren en meerdere vlakken een ontwikkeling van je verwacht.

Het opleidingsoverzicht is bedoeld om je te ondersteunen en vertrouwd te raken met de opleiding en hoe we daarin werken. We raden je aan om dit opleidingsoverzicht voor de start van de opleiding door te nemen.

Wij zien uit naar je komst en om, samen met jou, van de Educatieve Minor/Module een inspirerend en leerzaam traject te maken.

Namens alle opleiders van de RDA, van harte welkom bij de opleiding.

Lieke Jager
Opleidingscoördinator Educatieve Minor/Module

INHOUD

EDUCATIEVE MINOR/MODULE

Wat zijn de doelen van de opleiding?	4
Hoe ziet je programma eruit?	6
Hoe word je getoetst?	8

ONDERWIJSPROGRAMMA

Vakdidactiek A	12
Persoonlijke en professionele ontwikkeling	13
Pedagogisch handelen	14
Stage A en B	15

BIJLAGEN

Begeleiding tijdens je studie	18
Woordenlijst	19

EDUCATIEVE MINOR & MODULE

WAT ZIJN DE DOELEN VAN DE OPLEIDING?

Behalen van je bevoegdheid

De Educatieve Minor/Module leidt je op tot docent voor het voortgezet onderwijs. Je ontwikkelt je in de verschillende rollen die een docent heeft: vakdidactisch specialist, pedagoog en professional.

Aan het einde van de opleiding voldoe je aan de wettelijke bekwaamheidseisen. Je haalt een beperkte tweedegraads lesbevoegdheid, waarmee je les mag geven op het vmbo en in de onderbouw van havo en vwo.

Beheersen van de kernpraktijken

In de opleiding staan zeven kernpraktijken centraal; herkenbare beroepshandelingen die horen bij de rollen van de docent. Als vakdidactisch specialist ontwerp je effectief onderwijs, begeleid je het leerproces en toets je of je leerlingen voldoende hebben geleerd. Als pedagoog creëer je een positief leef- en leerklimaat. Je bouwt een band op met de klas en met individuele leerlingen en stimuleert hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Als professional ben je ook buiten je lessen actief in de schoolorganisatie en draag je bij aan de maatschappelijke opdracht van het onderwijs.

Ontwikkelen van jezelf en bijdragen aan wetenschap en onderwijs

De Radboud Docenten Academie leidt je op tot een academische docent. Tijdens de opleiding vertaal je de vakinhoudelijke expertise uit je bachelor naar het onderwijs. Daarbij leer je niet alleen wát je allemaal doet als docent, maar je besteedt ook veel aandacht aan hóe je dat doet. Je leert regie nemen over je eigen leerproces, onderzoekend handelen door wetenschap en praktijk te verbinden, en je leert een eigen visie ontwikkelen op onderwijs. Samen met de kernpraktijken vormen deze academische denk- en werkwijzen de tien opleidingsdoelen.

VAKDIDACTISCH SPECIALIST

- 1. Ontwerpen van de leeromgeving.** Je ontwerpt (vak)didactisch consistente onderwijsactiviteiten met samenhangende leerdoelen, leeractiviteiten en evaluatievormen op basis van wetenschappelijke kennis, een analyse van leersituaties, het leren van leerlingen, en een eigen visie op het schoolvak.
- 2. Begeleiden van het leerproces.** Je begeleidt effectieve leerprocessen door leerlingen te instrueren, betrekken en activeren op basis van wetenschappelijke kennis, een analyse van de leerbehoefte van leerlingen en een eigen visie op onderwijs.
- 3. Evalueren van de leeropbrengst.** Je handelt formatief, maakt de leeropbrengst zichtbaar, formuleert gerichte vervolgacties en ontwerpt summatieve toetsvormen om de leeropbrengst periodiek te evalueren, op basis van wetenschappelijke kennis, een analyse van leersituaties en het leren van leerlingen, en een eigen visie op toetsen.

PEDAGOOG

- 4. Leiden van groepen.** Je leidt en begeleidt de groep en creëert een positief leef- en leerklimaat op basis van wetenschappelijke kennis, een analyse van de onderwijspraktijk en een eigen visie op de pedagogische benadering van groepen en individuele leerlingen.
- 5. Contact maken met adolescenten.** Je gaat een pedagogische relatie aan met groepen en individuele leerlingen en bevordert hun sociaal-emotionele ontwikkeling op basis van wetenschappelijke kennis, een analyse van de onderwijspraktijk en een eigen visie op de persoonsvorming van leerlingen.

PROFESSIONAL

- 6. Functioneren in de schoolorganisatie.** Je participeert in de school en werkt samen met collega's en ouders vanuit een verkenning en analyse van de school als organisatie en een ontluikende identiteit als onderwijsprofessional.
- 7. Bijdragen aan de maatschappelijke opdracht.** Je ontwikkelt een visie op de maatschappelijke opdracht van het onderwijs en relateert die aan de gang van zaken in de school en aan je eigen handelen in de onderwijspraktijk, nu en in de nabije toekomst.

ACADEMISCHE DENK- EN WERKWIJZEN

- 8. Regie nemen.** Je stuurt je leerproces en professionele identiteitsontwikkeling door nieuwe ervaringen en nieuwe kennis te zoeken, feedback te vragen en stil te staan bij jezelf als persoon-in-ontwikkeling.
- 9. Onderzoekend handelen.** Je vertaalt wetenschappelijke inzichten naar de praktijk. Andersom verzamel, analyseer en toets je inzichten uit de praktijk aan de wetenschap.
- 10. Visie ontwikkelen.** Je handelt als docent vanuit een onderbouwde persoonlijke visie op het schoolvak, het onderwijs en het beroep.

HOE ZIET JE PROGRAMMA ERUIT?

Ontwikkelingsgericht werken aan de opleidingsdoelen

De tien opleidingsdoelen vormen de leidraad in je ontwikkeling als docent. Ze komen herkenbaar terug in het onderwijs, want in iedere cursus staan een aantal opleidingsdoelen centraal. Je wordt begeleid door opleiders en begeleiders op de universiteit en in de (opleidings)school. Zij geven je feedback en beoordelen van tijd tot tijd je niveau. Zo heb je voor alle opleidingsdoelen voortdurend je ontwikkeling in beeld.

Combinatie van theorie en praktijk

Het programma van de opleiding bestaat uit twee delen: leren op de universiteit en leren in de schoolpraktijk. Elk deel heeft een studielast van 15 EC. Je loopt vanaf de start van de opleiding stage en staat al snel (begeleid) voor de klas. Vanaf dag één ontwikkel je, binnen de rollen van vakdidactisch specialist, pedagoog en professional, jouw eigen manier van lesgeven.

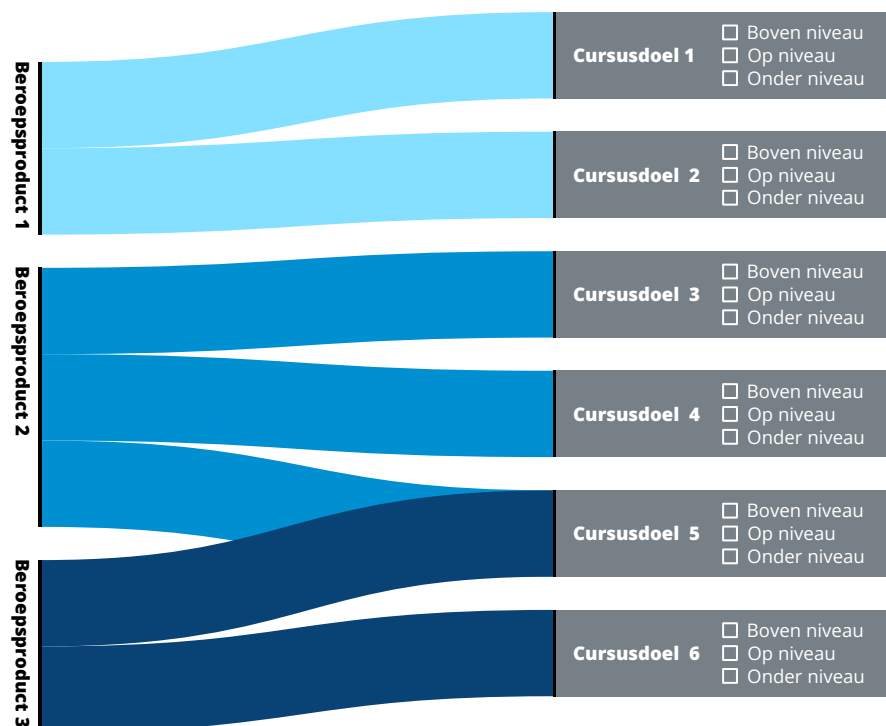
Afgestemd op je ontwikkeling

Op maandag en vrijdag volg je onderwijs op de universiteit. Dinsdag tot en met donderdag ben je bezig met werkpleklers in een (opleidings)school. Wat je op maandag leert in de cursussen die je volgt, kun je dus meenemen in de schoolpraktijk. Op vrijdag is er ruimte om de ervaringen en inzichten die je in die week hebt opgedaan te bespreken. Zo ontstaat er een samenhangend leerproces in je ontwikkeling naar startbekwaam academisch docent. In het schema hiernaast zie je hoe je weekprogramma eruit ziet. Een beschrijving van de cursussen vind je vanaf pagina 12 van dit opleidingsoverzicht.

	PERIODE 1	PERIODE 2
MA	Vakdidactiek A	Vakdidactiek A
	Pedagogisch handelen	Pedagogisch handelen
DI	Werkpleklers Stage A	Werkpleklers Stage B
WO	Werkpleklers Stage A	Werkpleklers Stage B
DO	Werkpleklers Stage A	Werkpleklers Stage B
VR	Persoonlijke en professionele ontwikkeling	Persoonlijke en professionele ontwikkeling

HOE WORD JE GETOETST?

Cursusdoelen

In iedere cursus werk je aan verschillende cursusdoelen. Die vind je terug in de cursushandleiding. Je opleider beoordeelt per cursusdoel of je op, onder of boven niveau scoort. Voor het succesvol afronden van een cursus mag je maximaal één cursusdoel 'onder niveau' scoren. Je scores worden omgerekend naar het cursusoordeel 'onvoldoende', 'voldoende' of 'goed'.

Beroepsproducten

Je niveau ten aanzien van de cursusdoelen wordt bepaald aan de hand van beroepsproducten, die gebaseerd zijn op realistische taken in de onderwijspraktijk. Hieraan werk je tijdens de cursus. Verschillende beroepsproducten kunnen bijdragen aan verschillende cursusdoelen.

Ontwikkelingsgerichte feedback

In cursussen en op beroepsproducten krijg je feedback. Die feedback kun je gebruiken om je verder te ontwikkelen en die ontwikkeling weer zichtbaar te maken in volgende beroepsproducten.

Van cursusoordeel naar bekwaamheidsniveau

Aan het einde van de Educatieve Minor/Module brengen we het totaalbeeld van je bekwaamheid als docent in kaart. Dit noemen we het integraal oordeel. Als een cursus met 'voldoende' of 'goed' is beoordeeld, telt je niveau ten aanzien van de cursusdoelen mee voor het integraal oordeel. Zodra alle vereiste cursussen met minimaal voldoende zijn afgesloten ben je startbekwaam.

Op basis van wat je in een cursus hebt laten zien, scoort je opleider jouw niveau ten aanzien van ieder opleidingsdoel dat van toepassing is. In de cursusbeschrijvingen (vanaf p.12) zie je welke dat zijn. Voor alle opleidingsdoelen zijn vier niveaus uitgewerkt, die onder andere oplopen in zelfstandigheid en eigen inbreng. Niveau 2 is het streefniveau voor de Educatieve Minor/Module. Niveau 4 is het streefniveau voor einde van de Educatieve Masters. Als je boven het streefniveau zit in de Minor/Module, kun je niveau 2+ scoren. Op basis van alle behaalde scores in het integraal oordeel wordt je cijfer bepaald.

Omdat je alle cursussen met minimaal een voldoende hebt afgesloten, is het cijfer van het integraal oordeel altijd 6 of hoger. In het voorbeeld hieronder zie je per opleidingsdoel het aantal keer dat een bepaald niveau is gescoord.

Opleidingsdoelen	startbekwaamheid	
	Niveau 1 minimumniveau	Niveau 2 streefniveau
1. Ontwerpen		••
2. Begeleiden		•
3. Evalueren		••
4. Leiden	•	•
5. Contact maken	•	•
6. Functioneren	•	•
7. Bijdragen		••
8. Regie nemen	•	•
9. Onderzoekend handelen	•	•
10. Visie ontwikkelen		••
Cijfer integraal oordeel: 7		

ONDERWIJS PROGRAMMA

VAKDIDACTIEK A

In deze cursus leer je leerintenties te delen met leerlingen. Je leert leerlingen bewust te maken van waar ze naartoe werken, de bedoeling achter wat ze leren, en het leren hiermee betekenisvol te maken. Je krijgt inzicht in de kerndoelen en eindtermen (het formele curriculum), het schoolprogramma, en actuele discussies over de aard en invulling van het schoolvak.

Je leert passende onderwijsleeractiviteiten te ontwerpen en hierin een beredeneerde structuur aan te brengen. Daarbij oefen je met het selecteren en aanpassen van inhoud, materialen, werkvormen en groeperingsvormen. Je leert je eigen instructiegedrag voor te bereiden zodat je de gekozen structuur in de uitvoering ook kunt realiseren. Je onderbouwt je handelen op basis van theoretische kennis over het vakspecifieke leren van leerlingen, principes van effectieve instructie en de werking van het menselijk geheugen.

De nadruk in deze cursus ligt op het ontwikkelen van basisvaardigheden en op het expliciteren, ontdekken, onderzoeken en bijstellen van je eigen visie op het leren van het schoolvak om aan het ambacht ook persoonlijk invulling te geven.

Studiepunten	5 EC
Opleidingsdoelen	
1. Ontwerpen	
3. Evalueren	
9. Onderzoekend handelen	
10. Visie ontwikkelen	

PERSOONLIJKE EN PROFESSIONELE ONTWIKKELING

In deze cursus staat je rol als 'professional' centraal. Als docent ben je niet alleen professioneel bezig met de vakinhoud, maar ook met opvoeden en vormen. Je begeleidt je leerlingen bij het leren en bij het ontdekken van hun talenten en hun plaats in de wereld. Om dit te kunnen is het belangrijk dat je je functioneren als leraar bewust vormgeeft, vanuit de verbinding met je waarden en motieven en je eigen manier van leren en leven. Daarbij heb je te maken met een werkomgeving (je school, je team), waar je mogelijkheden en begrenzingen ervaart.

Op het grensvlak tussen jou als persoon, de beroepseisen en je werkomgeving, ontwikkel jij je naar startbekwaamheid. In de cursus PPO word je ondersteund in deze ontwikkeling, bij het nemen van de regie over je leerproces en bij het reflecteren op al de verschillende facetten die daarbij komen kijken.

Binnen PPO train je ook je persoonlijk leiderschap als docent (PLD). Tijdens de PLD trainingen werk je aan professioneel communiceren met leerlingen vanuit je eigen waarde.

Studiepunten	6 EC
Opleidingsdoelen	
6. Functioneren	
7. Bijdragen	
8. Regie nemen	

PEDAGOGISCH HANDELEN

Als docent in het voortgezet onderwijs geef je les aan adolescenten: jongeren die zich nog volop ontwikkelen, op weg naar volwassenheid. Het voortgezet onderwijs draagt dan ook niet alleen bij aan de cognitieve ontwikkeling van leerlingen met vakinhoudelijke kennis en vaardigheden, maar tevens aan hun identiteitsontwikkeling, sociale ontwikkeling en emotionele ontwikkeling. Als docent ben je dus ook opvoeder. Je draagt bij aan de 'persoonsvorming' van leerlingen en begeleidt ze bij het vormgeven aan hun eigen leven en hun deelname aan de samenleving. Daarvoor is het nodig dat je een veilig leer- en leefklimaat weet te scheppen in de klas en persoonlijk contact kunt maken met individuele leerlingen.

In deze cursus staan twee dingen centraal: het ontwikkelen van je pedagogische identiteit (wat wil jij je leerlingen meegeven?) en het ontwikkelen van handelingsrepertoire (hoe bereik je dat?). Daarmee leer je een systematische bijdrage te leveren aan de vorming van jouw leerlingen en kun je de pedagogische idealen die ten grondslag liggen aan je visie en je handelen verwoorden en onderbouwen.

Studiepunten	4 EC
Opleidingsdoelen	
4. Leiden	
5. Contact maken	
8. Regie nemen	
9. Onderzoekend handelen	
10. Visie ontwikkelen	

STAGE A EN B

De stage bestaat uit twee delen: Stage A en Stage B. Tijdens Stage A zit jouw begeleider achterin de klas, tijdens Stage B geef jij voor een deel zelfstandig les.

Het leren dat plaatsvindt tijdens de stages van deze opleiding noemen we 'werkplekleren'. Daarmee bedoelen we alle vormen van leren binnen de (opleidings)school waardoor je stappen zet in jouw ontwikkeling als docent. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het observeren van een les, een les voorbereiden samen met je werkplekbegeleider, intervisie, meelopen met een conciërge, etc. Werkplekleren kent heel veel vormen.

Werkplekleren is dus meer dan alleen lesgeven. Het gaat om doelgerichte ontwikkeling die plaats kan vinden in allerlei situaties en op allerlei plekken binnen de (opleidings)school. Daarbij zoek je steeds de verbinding tussen de theorie, de praktijk en jezelf als persoon. Je beweegt heen en weer tussen het leren op de universiteit en het leren op de werkplek en je koppelt dat aan jouw ontwikkeling: welke betekenis heeft deze theorie voor mij? Wat wil ik ermee doen in de praktijk? Wat leer ik van de uitvoer in de praktijk?

Studiepunten	7 + 8 EC
Opleidingsdoelen	
1. Ontwerpen	
2. Begeleiden	
3. Evalueren	
4. Leiden	
5. Contact maken	
6. Functioneren	
7. Bijdragen	

BIJLAGEN

BEGELEIDING

Mentor

Je opleider voor de colleges PPO vervult ook de rol van mentor. Je kunt met je PPO-opleider spreken wanneer je onduidelijkheden tegenkomt in de opleiding, wanneer iets op je stage niet lekker loopt, of wanneer je iets anders hebt waarover je graag met een opleider wil spreken. De PPO-opleider kan doorverwijzen naar de studieadviseur.

Begeleiding werkpleklers

Tijdens het werkpleklers word je begeleid door een eerstegraads of tweedegraads bevoegd vakdocent. Die persoon is je werkplekbegeleider. Daarnaast kunnen er nog andere docenten betrokken zijn bij je stagebegeleiding, zoals coaches of een schoolopleider. Het kan zijn dat je meeloopt in de klassen van verschillende vakdocenten, maar je eigen werkplekbegeleider blijft altijd je eerstverantwoordelijke begeleider. Meer informatie over de begeleiding tijdens het werkpleklers is terug te vinden in een apart document, dat je aan het begin van de opleiding ontvangt.

Contactpersonen werkpleklers

De Radboud Docenten Academie heeft een coördinator Stageplaatsing (Esmée Bruggink) en een coördinator Werkpleklers (Hedwig de Krosse). Zij zijn bereikbaar via stage@docentenacademie.ru.nl.

Studieadviseur

De Radboud Docenten Academie heeft meerdere studieadviseurs. Bij hen kun je terecht voor allerlei zaken rondom de opleiding, zoals vragen over toelating, studieplanning en (persoonlijke) problemen met betrekking tot de studie. De studieadviseur kan je ook uitnodigen om de voortgang van de studie te bespreken.

WOORDENLIJST

Bekwaamheidseisen. Wettelijk vastgelegde eisen die beschrijven wat docenten minimaal moeten weten en kunnen.

(Beperkte) tweedegraads lesbevoegdheid. Bevoegdheid waarmee je les mag geven in het vmbo en de onderbouw van havo en vwo.

Beroepsproducten. Producten die gebaseerd zijn op realistische taken in de onderwijspraktijk, waarmee je aantoont dat je de leerdoelen van de cursus hebt behaald.

Kernpraktijken. Herkenbare beroepshandelingen die horen bij de rollen van vakdidactisch specialist, pedagoog en professional.

Opleider. Medewerker van de Radboud Docenten Academie die je begeleidt bij je opleiding tot docent.

Opleidingsdoelen. De zeven kernpraktijken en de academische denk- en werkwijzen, die centraal staan in het leren op de universiteit en het werkpleklers.

Schoolopleider. De schoolopleider stuurt de verschillende werkplekbegeleiders binnen een (opleidings)school aan. De schoolopleider is verantwoordelijk voor de bredere ontwikkeling van studenten binnen de (opleidings)school en is vaak je tweede beoordelaar.

Startbekwaamheid. Bekwaamheidsniveau waarmee je afstudeert als docent. Je bent in staat om eindverantwoordelijkheid voor een klas te nemen.

Werkplekbegeleider. De werkplekbegeleider is in de educatieve minor en module een eerstegraads of tweedegraads vakdocent die de eerstverantwoordelijke is voor jouw dagelijkse begeleiding.

Werkpleklers. Alle vormen van leren binnen de (opleidings)school waardoor je stappen zet in jouw ontwikkeling als docent.

EDUCATIEVE MINOR

&

EDUCATIEVE MODULE

Radboud Docenten Academie

info@docentenacademie.ru.nl

Bezoekadres

Erasmusgebouw, 20e verdieping

Erasmusplein 1

6525 HT Nijmegen

Postadres

Postbus 9103

6500 HD Nijmegen

Telefoon

(024) 361 55 72